

2/1/16

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

DN.ZN.178.148.2015.2.RM

Warszawa, dnia 11 stycznia 2016 r.

Pan
Bogusław Dołęga
Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Pan
Jerzy Dudek
Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Instytutów Badawczych

w nawiązaniu do pisma znak: L.p. 70/W/2015 w sprawie systemu finansowania instytutów badawczych w ramach realizacji projektów badawczych oraz badawczo-rozwojowych ze środków NCN i NCBR, poniżej przedstawiam wyjaśnienia poszczególnych kwestii wskazanych w ww. piśmie.

Ad. a) Narodowe Centrum Nauki wprowadzając zmiany w zasadach zatrudniania oraz warunkach wynagradzania pracowników naukowych nie wprowadziło zakazu współfinansowania zatrudniania pracowników. W ramach puli wynagrodzeń dodatkowych możliwe jest finansowanie zatrudnienia na umowę o pracę (w pełnym lub częściowym wymiarze czasu pracy) oraz oddelegowanie pracownika do wykonywania zadań w projekcie. Centrum nie determinuje formy wypłacania wynagrodzenia z puli środków na wynagrodzenia dodatkowe, wymaga jedynie, aby była ona zgodna z prawem. Ponadto należy wskazać, że Rada Centrum przy określaniu zasad wypłacania wynagrodzeń w projektach badawczych, stworzyła możliwość pozyskania puli środków na tzw. wynagrodzenia etatowe. Umożliwia to wypłatę stosunkowo wysokich wynagrodzeń, ma jednak za zadanie zrealizowanie ważnych dla rozwoju nauki w Polsce celów m.in. zachęcić do powrotu do Polski z zagranicy naukowców reprezentujących wysoki poziom, stworzenie warunków rozwoju młodych naukowców zatrudnionych na stanowiskach typu post doc, a także promowanie mobilności naukowców. Dlatego też możliwość finansowania wynagrodzeń etatowych ograniczona jest pewnymi warunkami, które są jednak takie same dla wszystkich podmiotów ubiegających się o finansowanie.

Ad. b) Odnosząc się do wątpliwości dotyczących obligatoryjnego trybu wyłaniania partnerów przedsiębiorstw – jednostek naukowych – w projektach perspektywy 2014-2012 z zachowaniem zasad konkurencyjności, pragnę wskazać, że obligatoryjny tryb wyłaniania,

zgodnie z zasadą konkurencyjności, podwykonawców projektów w ramach I osi POIR, której beneficjentem są wyłącznie przedsiębiorstwa lub ich konsorcja, w wyniku których mogą być wybierane także jednostki naukowe, wynika bezpośrednio z zasad samego Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój i Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 1303/2013. W przypadkach, gdy nie ma wymogu stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, beneficjent musi stosować zasadę konkurencyjności, która jest określona w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w okresie programowania 2014-2020. Należy podkreślić, że wskazany w ww. Wytycznych, wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, sposób realizacji zasady konkurencyjności nie oznacza, że automatycznie powinna być wybrana najtańsza oferta. Wymaga ona sformułowania przez zamawiającego sposobu dokonania oceny oraz sformułowania kryteriów oceny. Stosowanie zasady konkurencyjności ma na celu jak najlepszą realizację zadań w ramach projektu, w sposób jak najbardziej transparentny. Jednocześnie należy wskazać, że jednostki naukowe mogą, z jednej strony, uczestniczyć w projektach przedsiębiorców i ich konsorcjów jako podwykonawcy w ramach instrumentów I osi POIR, lub, z drugiej strony, realizować projekty wspólnie z przedsiębiorcami w instrumentach IV osi POIR: programach strategicznych na rzecz gospodarki, projektach aplikacyjnych oraz regionalnych agendach naukowo-badawczych, w których mają większy wpływ na określenie kształtu projektu oraz swojej w nim roli.

Ad. c) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju nie ignoruje znaczenia instytutów badawczych w ustalaniu zasad i kryteriów wsparcia w konkursach ogłaszanych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w 2015 r. Kształt instrumentów wsparcia wynika bowiem z zapisów zatwierdzonej przez Komisję Europejską Umowy partnerstwa z dnia 23 maja 2014 r., ustanawiającej ogólne zasady wsparcia i podziału środków pochodzących z funduszy europejskich w latach 2014-2020 (dalej: „Umowa partnerstwa”), będących podstawą wdrożonych w NCBR instrumentów wsparcia oraz celów i zasad interwencji, a także przepisów wspólnotowych określających sposób wykorzystania funduszy strukturalnych. Centrum jest jedynie wykonawcą przyjętych przez Polskę zobowiązań odnoszących się do zasad wspierania innowacyjności opisanych we wspomnianych dokumentach i aktach prawnych. Kluczowy cel interwencji określony w POIR wpisuje się w cel tematyczny I Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego określony w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013 oraz nr 1301/2013, tj. poprawę jakości i wzmocnienie aplikacyjnego charakteru badań oraz wzrostu ich wykorzystania na potrzeby rozwoju gospodarczego. Celem głównym POIR jest wzrost innowacyjności polskiej gospodarki. Cel ten będzie się wyrażał głównie zwiększeniem nakładów na B+R ponoszonych przez przedsiębiorstwa, w związku z czym główny wskaźnik, do realizacji którego wnosi wkład POIR, to nakłady na B+R w sektorze przedsiębiorstw. Tak sformułowany cel wymusza w perspektywie 2014-2020 odmienne od wcześniej proponowanych, instrumenty finansowania prac B+R, które koncentrują się na znaczącym pobudzeniu wydatków na ten cel, ponoszonych przez przedsiębiorców. Służy temu większość środków wydatkowanych w ramach programu. Należy przy tym wskazać, że bezpośrednio wsparcie dla prac B+R realizowanych przez przedsiębiorców to blisko 50% budżetu programu. Reszta środków jest przeznaczona m. in. na zwiększenie potencjału instytucji otoczenia przedsiębiorców,

ułatwiającego im podejmowanie takiej działalności. Ułatwieniu w inwestowaniu przez przedsiębiorców w badania i rozwój służy m.in. finansowanie projektów konsorcjów, w skład których wchodzi zarówno przedsiębiorcy jak i jednostki naukowe, a zatem instytuty badawcze jak najbardziej są uprawnione, aby w takich konkursach brać udział. Jednocześnie należy wskazać, że kryteria wyboru projektów w ramach POIR są przyjmowane przez Komitet Monitorujący, w składzie którego jest reprezentowane, jako strona społeczna, środowisko instytutów badawczych; nie głosowało ono dotychczas przeciwko przyjęciu kryteriów wyboru projektów dla konkursów ogłaszanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Ponadto wyrazicielami interesów tego środowiska są także przedstawiciele ministrów nadzorujących te podmioty. Należy również podkreślić, że Centrum nie realizuje programów dedykowanych poszczególnym jednostkom naukowym, czy ich grupom, a programy, których celem jest zwiększenie innowacyjności gospodarki.

Ad. d) Zapisy w dokumentacji konkursowej ogłoszonego przez Ośrodek Przetwarzania Informacji konkursu w ramach Działania 4.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój budzące sprzeciw środowiska nauki polskiej reprezentującego uczelnie wyższe, jednostki PAN oraz instytuty badawcze wynikają z przyjętych przez Komisję Europejską nowych zasad udzielania pomocy publicznej, które po raz pierwszy obejmują zagadnienia związane z infrastrukturą badawczą (w zakresie, w jakim ta infrastruktura ma zastosowanie gospodarcze). Zasady te musiały znaleźć swoje odzwierciedlenie we wszystkich dokumentach programowych, będących podstawą uruchomienia konkursów. Wymagany udział przedsiębiorstw na poziomie min. 10% kosztów kwalifikowalnych projektu wynika z konstrukcji działania 4.2. Kryteria wsparcia infrastruktury B+R określa Umowa partnerstwa. Kryteria te są określone dość szczegółowo, z powodu obaw wyrażonych w procesie negocjacji przez przedstawicieli Komisji Europejskiej, wskazujących na konieczność wykorzystania zasobów stworzonych dzięki znacznemu zaangażowaniu środków w poprzedniej perspektywie finansowej oraz nowego podejścia do finansowania infrastruktury B+R, wyrażającego się wyłączeniem zagadnień jej dotyczących do nowych zasad udzielania pomocy publicznej. Natomiast wymóg min. 5% wkładu własnego jednostki naukowej został wprowadzony po to, żeby zweryfikować, czy beneficjent takiego projektu posiada chociaż minimalne środki, które pozwolą mu sfinansować inwestycję (skoro przepisy o pomocy publicznej obligują ten podmiot i tak do tego, aby wniósł wkład własny) – jednostka naukowa wnioskując o projekt musi liczyć się z tym, że jeśli nie pozyska środków pochodzących od przedsiębiorcy na wkład własny części gospodarczej projektu, będzie zobligowana zapewnić sama środki na sfinansowanie tego wkładu.

Ad. e) Wymóg innowacyjności w skali światowej obowiązuje jedynie w jednym instrumencie IV osi POIR – dla projektów aplikacyjnych w poddziałaniu 4.1.4. Poddziałanie służy wsparciu badań przemysłowych i/lub prac rozwojowych realizowanych w ramach konsorcjum, tworzonego przez co najmniej jedno przedsiębiorstwo i jedną jednostkę naukową. Udział jednostki naukowej w realizowanym projekcie ma na celu rozwiązanie problemów, które mają służyć tworzeniu rzeczywiście przełomowych innowacji. Należy podkreślić, że pod względem wysokości dofinansowania, instrument ma charakter stosunkowo niskowy, ale jest jednocześnie istotnym elementem zapewniającym spójny charakter interwencji w ramach Programu.

Ad. f) Poziom dopuszczalnych kosztów pośrednich w projektach perspektywy finansowej 2014-2020 wynika z zaakceptowanej przez Komisję Europejską metodyki rozliczania kosztów pośrednich. Ponadto, Wytoczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój wydane w sierpniu br. przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wskazują przyjęte poziomy kosztów pośrednich dla różnych typów projektów. Poziomy te wynikają m. in. z doświadczeń poprzedniej perspektywy finansowej, związanej z wdrożeniem Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. MIR oszacował w ramach POIR wskaźniki udziału kosztów pośrednich w kosztach bezpośrednich dla poszczególnych działań, obliczając średnią arytmetyczną dla wszystkich projektów realizowanych w ramach danego działania POIG. Odpowiednio przyjęto:

- dla projektów badawczych realizowanych w ramach I i IV osi POIR stawkę ryczałtową w wysokości 17% (z wyłączeniem kosztów outsourcingu/podwykonawstwa oraz kosztów cross-financingu);
- dla projektów inwestycyjnych realizowanych w ramach Działania 4.2 POIR stawkę ryczałtową w wysokości 8% (z wyłączeniem kosztów cross-financingu).

Ad. g) Odnosząc się do przywrócenia konkursów na tzw. projekty celowe dotyczące prac B+R realizowanych przez przedsiębiorstwa należy wskazać, że obecnie tego rodzaju projekty realizuje cała I oś POIR, która pozwala zdecydowanie rozwinąć skalę prowadzenia przez przedsiębiorców tego rodzaju działalności. Ponadto, od czasu wprowadzenia instrumentu, jakim były projekty celowe dla przedsiębiorców, oferta wspierania ich działalności naukowo-badawczej, została znacząco poszerzona – powstały nowe instrumenty takie jak programy sektorowe czy też wspólne przedsięwzięcia. Alokacja środków programu POIR dla I osi, która jest w całości przeznaczona dla przedsiębiorców to ponad 3,8 mld euro, co więcej, w ramach instrumentów POIR, przedsiębiorca będzie miał możliwość dofinansowania także fazy wdrożeniowej, która wykracza poza zakres zadań NCBR i jest realizowana przez inne podmioty, ale stanowi istotne uzupełnienie interwencji publicznej. Tego rodzaju projekty przedsiębiorcy mogą realizować dzięki instrumentom wdrażanym przez BGK, ARP oraz PARP.

Z pracowni głównego szefa kancelarii!

z up. Ministra
PODSEKRETAŃ SZANU

Piotr DARDZIŃSKI
Piotr DARDZIŃSKI